

Intensjonsavtale

For styringsgruppa:

Andreas Chr. Nørve, rådmann Vanylven kommune
Asle Giske, rådmann Sande kommune
Olaus-Jon Kopperstad, rådmann Herøy kommune
Einar Aarset, rådmann Ulstein kommune
Bent Arild Grytten, rådmann Hareid kommune

Per Ivar Lie, rettleiar Sunnmøre regionråd

[VANLYVEN, SANDE, HERØY, ULSTEIN, HAREID]

Dette er eit førebels utkast til intensjonsavtale basert arbeidet som er gjort i Hjelmeland, Forsand og Sand. Vanylven kommune har fått løyve til å nytte dette arbeidet i arbeidet med utgreining av felles kommune på ytre søre Sunnmøre. Føremålet med utkastet er å sjå om det er grunnlag for å arbeida vidare med å skipa ein ny kommune med utgangspunkt i kommunane Vanylven, Sande, Herøy, Ulstein og Hareid.

Innhald

1. Innleiing.....	2
2. Sentrale avklaringar.....	3
3. Mål for samanslåinga	3
4. Kommunenamn, symbol og målform	4
5. Prinsippa for samanslåing og organisering	4
6. Tenestetilbodet.....	5
7. Frivillighet, lag og organisasjonar	7
8. Kompetanse og tenesteproduksjon	7
9. Infrastruktur, samfunns- og næringsutvikling	7
10. Økonomiforvaltning	9
11. Framtidige investeringar	10
12. Effektivisering	11
13. Kommunen som arbeidsgjevar	12
14. Rammer for gjennomføring.....	12

1. Innleiing

Vanylven kommune var på studietur til Hjelmeland den 16. til 20. juni 2015 og fekk delta i debatten om kommunesamanslåing av Hjelmeland, Forsand og Sand. Vi vil takke desse kommunane for at Vanylven kommune fekk løyve til å bruke intensjonsavtalen som desse kommunane hadde utarbeida som mal for vårt arbeid med kommunereforma.

Stortinget har vedtatt at det skal gjennomførast ein kommunereform. Formålet med reforma er å skapa robuste kommunar som skal vera i stand til å handtera framtidas velferdsoppgåver på ein god måte.

Kommunestyra i Vanylven, Sande, Herøy, Ulstein og Hareid vedtok hausten 2015 at det skulle settast ned ei forhandlingsutval frå kvar kommune for dialog og utgreiing om ei eventuell samanslåing og danning av ein ny kommune. I gruppa sit ordførar, varaordførar, rådmann og representant frå opposisjonspartia frå kvar av dei fem kommunane.

Gjennom utgreiingsarbeidet som rådmennene sett på både fordeler og ulemper med ei kommunesamanslåing. Nokre av ulempene vil vera større geografisk avstand innan den nye kommunen, både for innbyggjarar, tilsette og politikarar, fare for konsentrasjon av kommunale tenester på Vanylven, mindre lokalkunnskap hjå saksbehandlarar og fare for mindre politisk engasjement frå innbyggjarar.

Gjennom arbeidet med innbyggar- og tilsetteinvolvering har det blitt tydeleg at mange av utfordringane har eit tilsvarande positivt moglegheitsbilete. Nokre av fordelane er sterkare fagmiljø som sikrar rekruttering og kompetanse, betre kvalitet på tenestetilbodet, sunn avstand og mindre habilitetsspørsmål i handsaming av saker, betre arealutnytting og større utviklingskraft.

Den nye kommunen vil bli ein større og meir ressurssterk kommune, betre rusta til å handtera nye og større oppgåver.

2. Sentrale avklaringar

I kommuneproposisjonen Prop. 121 S er det stadfesta nokre viktige avklaringar knytt til blant anna rammevilkår for landbruket og spørsmål knytt til kraftinntekter.

1. Det er avklart at landbruket i n og n beheld sone x for produksjonstilskot.
2. Konsesjonskraftinntekt og fordeling fylke/kommune er stadfesta.
3. Det er og stadfesta at det ved eventuelle grensejusteringar som blant anna gjeld kraftinntekter, er det full fridom til å avtala fordeling av kraftinntektene mellom partane.

<https://www.regjeringen.no/nb/dokumenter/prop.-121-s-2014-2015/id2411026/>

3. Mål for samanslåinga

Stortinget sine mål for kommunereforma er blant anna å styrka lokaldemokratiet og gje større kommunar fleire oppgåver. Innbyggjarane skal få gode og likeverdige tenester, og kommunane skal væra bærekraftige og økonomisk robuste. Kommunane skal ha eit heilskapleg og samordna perspektiv for samfunnsutvikling.

Hovudmålet er å etablera ein livskraftig og attraktiv kommune på Søre Sunnmøre der folk ønsker å bu og arbeida, og som er prega av optimisme og framtidstru. Det er eit overordna mål og legga til rette for bulyst og attraktive næringsområder i heile kommunen. Den nye kommunen skal sikra:

- tilstrekkeleg kapasitet innafor dei ulike verksemdområda
- relevant kompetanse med sterke fagmiljø, god leiing og god internkontroll
- tilstrekkeleg distanse for å skapa objektivitet mellom saksbehandlar og innbyggjar
- lokal identitet med nærliek til basistestenestene
- effektiv tenesteproduksjon der gevinst frå stordriftsfordelar skal nyttast til å gje innbyggjarane betre tenester
- økonomisk soliditet
- valfridom, med breidd i tenestetilbodet
- funksjonelle samfunnsutviklingsområde med god infrastruktur og tettstadsutvikling
- eit næringsliv som tek vare på og skapar nye arbeidsplasser
- ein styrka regional konkurranseskraft
- høg politisk deltaking med eit aktivt lokaldemokrati og tydelege medverkingsorgan
- lokal politisk styring som syter for størst mogleg lokal organisering av lovpålagte velferdstenester

Kommunane sitt planverk skal gjelda inntil nytt felles planverk blir vedteke i ny kommune.

4. Kommunenamn symbol og målform

Den nye kommunen skal ha namnet:

Søre Sunnmøre

Det nye kommunevåpenet skal vera:

Den nye kommunen skal ha nynorsk som målform.

5. Prinsippa for samanslåing og organisering

Vanylven, Sande, Herøy, Ulstein og Hareid kommune er ulike, men like vel likeverdige.

Den nye kommune skal etablerast, driftast og vidareutviklast med utgangspunkt i kvar av dei gamle kommunane sine tradisjonar, fortrinn, sterke sider og utfordringar. Struktur, organisasjonskultur og system skal vektleggjast, og utvikling av nærdemokrati skal gjevast høg prioritet. Samarbeidet om samanslåinga skal vera prega av likeverd, raushet og forståing for kvarandre sin ståstad.

Den nye kommunen ligger samla på Søre Sunnmøre og grensar tett til Ålesund regionen mot nord; Nordfjord i sør samt Volda og Ørsta i øst. Det kan vera behov for nokre grenseendringar etter at det er avklart at ei samanslåing skal gjennomførast.

6. Tenestetilbodet

Det er utarbeida ei opplegg for lokalisering av tenestetilbodet som tar utgangspunkt i senterstrukturen i den nye kommunen med eitt kommunesenter (Vanylven) 4 kommunedelsenter (Sande, Herøy, Ulstein og Hareid) og 15 lokalsenter (Syvde, Åheim, Rovde, Sandsøy, Kvamsøy, Leikong, Kvalsund, Leinstrand, Moltustranda, Hasund, Haddal, Dimna, Brandal, Hjørungavåg og Bigset)

Med dette utgangspunktet er det skissert eit opplegg for kva for tenester som skal vere til stades i lokalsenter, kva for tenester som skal vere i kommunedelsenter, og som skal kunne gi tenester til dei som bur både i kommunedelsenteret og i lokalsenter, og kva for tenester som vil vere i kommunesenteret og dekke dei som bur i heile kommunen.

Matrisen på neste side syner korleis lokaliseringa av tenestetilbodet vil kunne vere tilpassa til senterstrukturen i den nye kommunen.

Lista nedanfor er ikke uttømende og det vil av praktiske årsaker, etter ei eventuell samanslåing gå ei tid før til dømes administrasjonen er samla.

Funksjonar - senter	Kommunesenter	Kommunedelsenter	Lokalsenter
Politisk leiing	X		
Sentraladministrasjon	X		
Kulturadministrasjon	X		
Barnevern	X		
Legevakt	X		
Landbruk	X		
Renovasjon	X		
PPT	X	(X) Sande rådhus	
IKT	X	(X) Hareid rådhus	
Plan, bygg og næring	X	(X) Herøy rådhus	
Økonomi, løn og personal	X	(X) Ulstein rådhus	
Sentralbord, postmottak	X	(X) Vanylven rådhus	
Funksjonar - delsenter	Kommunesenter	Kommunedelsenter	Lokalsenter
NAV (sosialteneste)	X	X	
Legekontor	X	X	
Base heimeteneste	X	X	
Sjukeheim o.l.	X	X	
Helsestasjon	X	X	
Fysio- og ergoterapi o.l.	X	X	
Skulehelseteneste	X	X	
Ungdomsskule	X	X	
Vaksenopplæring	X	X	
Bibliotek	X	X	
Kino	X	X	
Kulturskule	X	X	
Brann, feiing	X	X	
Vaktmeister, VAR	X	X	
Funksjonar - lokalsenter	Kommunesenter	Kommunedelsenter	Lokalsenter
Heimeteneste	X	X	X
Omsorgsbustader	X	X	X
Barnehage	X	X	X
SFO	X	X	X
Barneskular	X	X	X

7. Frivillighet, lag og organisasjoner

Dei tre kommunane har eit omfattande idretts- og kulturtilbod som blir drive av frivillige lag og organisasjoner og kyrkja. Den nye kommunen vil halde fram med sterkt støtte til dette viktige arbeidet og dei ulike økonomiske ordningane vert harmoniserte.

Den nye kommunen skal vidareføre sterkt satsing på og støtte til det frivillige arbeidet, mellom anna gjennom:

- vidareføring av frivilligsentralane basert på dei røynslene og den ressursinnsatsen som er i dag
- gode tilskotsordningar for frivillig arbeid, lag og organisasjoner
-

8. Kompetanse og tenesteproduksjon

For å sikra optimal ressursutnytting og gode tenester er det viktig å rekruttera, vidareutvikla og behalda relevant og tilstrekkeleg kapasitet og kompetanse innan alle tenesteområde.

Ved større fagmiljø i den nye kommunen vil sikra tilstrekkeleg distanse mellom saksbehandlarar og innbyggjarar for å unngå habilitetspørsmål.

9. Infrastruktur, samfunns- og næringsutvikling

Den nye kommunen skal etablere:

1. Infrastruktur- og utviklingsfondet

Fondet blir basert på meirinntektene kommunen får av konsesjonskraft som følgje av kommunesamslåinga. Fondet skal nyttast til å realisere, utløyse eller medfinansiere større infrastruktur- og utviklingstiltak for langsiktig samfunns- og næringsutvikling i kommunen. Døme på slike tiltak er omtalt nedanfor.

2. Tilskotsordninga Eigedomsskattemidlar til bruk i utkantane.

Ordninga er ny og vil gi tilskot til særskilte infrastruktur- og utviklingstiltak i utkantane i kommunen.

3. Næringsfondet.

Eksisterande kapital i tilsvarande fond i kommunane blir overført til Næringsfondet pr. 01.01.2020.

Veg

Det skal arbeidast aktivt med utbetringar på Fylkesveg 61 som er livsnerva på søre Sunnmøre. Det skal arbeidast aktivt for bru over Rovdefjorden og Hafast.

Regionforstørring

I eit regionforstørringsperspektiv er det viktig å marknadsføra Fylkesveg 61 og få omklassifisert denne til riksveg.

Gang- og sykkelstiar

Det skal vera fokus på gode sykkeltrassear, gang- og sykkelstiar for å trygga skuleveg, skapa god folkehelse og gje eit betre klima og miljø – der loklasentera blir prioritert.

Kollektivtrafikk

Kommunen skal arbeida aktivt for å få eit betre kollektivtilbod mellom tettstadane enn det er i dag. Ein arealpolitikk som stimulerar til fortetting, ikkje bare i bysentrum men og i kommunen sine tettstader, vil og vera ein drivar for å få til betre kollektivtilbod og betre klima og miljøløysingar.

Tettstadsutvikling

Kommunen vil ha ei aktiv haldning til utvikling av tettstadar på ein slik måte at det er med å skapa grunnlag for næringslivet, eigedomsutvikling og busetting.

Næringsutvikling/arealpolitikk

Kommunen skal vera blant dei leiande næringskommunar gjennom ein aktiv næringspolitikk kor både næringsliv og innbyggjarar møter ei positiv og profesjonell haldning blant kommunens politikarar og tilsette.

Kommunen skal arbeida for ein arealpolitikk som har «velkommen til oss» skilting i staden for «parkering forbode» skilt.

10. Økonomiforvaltning

Den nye kommunen sin økonomiforvaltning skal sikre at kommuneøkonomien er i balanse og robust i eit langt perspektiv. Budsjett og økonomiplan skal ha eit stabilt tenestetilbod som målsetting, slik at det ikkje blir brukt unødvendige ressursar på midlertidige omstillingar. Økonomiplanen skal innrettast slik at driftsutgifter ikkje er større enn driftsinntektene og at netto driftsresultat er i samsvar med gjeldande tilrådingar.

Kraftinntekter

Den nye kommunen vil få auke i kraftinntektene ...

Eigedomsskatt

Hareid har eigedomskatt i dag. Den nye kommunen vil harmonisera dette slik tabellen under viser og vidareutvikla ordninga som Hareid har, og der inntektene frå eigedomsskatt vert nytta til tilskotsordninga til utkantane. Den nye kommunen vil årleg avsetta x,x mill. kroner øyremarka tiltak i utkantane i kommunen.

	Verk og	Endrin	Bustad/Fritids	Endrin
Søre Sunnmøre (NY)	0,2 %		0,2 %	
Vanylven	0	Opp frå 0	0	Opp frå 0
Sande	0	Opp frå 0	0	Opp frå 0
Herøy	0	Opp frå 0	0	Opp frå 0
Ulstein	0	Opp frå 0	0	Opp frå 0
Hareid	0,4	Ned frå 0,4	0,4	Ned frå 0,4
Botnfrådrag pr. eining				
Halvt grunnlag for Landbrukseigedommer				

Dette vil redusera inntekt frå eigedomsskatt i Hareid med om lag kr x,x mill. årleg. I Vanylven, Sande, Herøy og Ulstein er det estimert ei auke på kr x,x mill. årleg.

11. Framtidige investeringa

Før danning av ny kommune har kommunane følgjande investeringsprogram som skal søkast gjennomført av den nye kommunen.

Investering Vanylven kommune (tal i 1 000)	Budsjett 2016	Økoplan 2017	Økoplan 2018	Økoplan 2019
Sum investeringar	12 500	12 500	12 500	12 500

Finansieringsplan Vanylven kommune (tal i 1 000)	Budsjett 2016	Økoplan 2017	Økoplan 2018	Økoplan 2019
Lån	10 000	10 000	10 000	10 000
Overføring frå drift				
Tilskot/refusjon				
Bruk av fond				
Momskompensasjon	2 500	2 500	2 500	2 500
Sum investeringar	12 500	12 500	12 500	12 500

Investering Sande kommune (tal i 1 000)	Budsjett 2016	Økoplan 2017	Økoplan 2018	Økoplan 2019
Sum investeringar	12 500	12 500	12 500	12 500

Finansieringsplan Sande kommune (tal i 1 000)	Budsjett 2016	Økoplan 2017	Økoplan 2018	Økoplan 2019
Lån	10 000	10 000	10 000	10 000
Overføring frå drift				
Tilskot/refusjon				
Bruk av fond				
Momskompensasjon	2 500	2 500	2 500	2 500
Sum investeringar	12 500	12 500	12 500	12 500

Investering Herøy kommune (tal i 1 000)	Budsjett 2016	Økoplan 2017	Økoplan 2018	Økoplan 2019
Sum investeringar	12 500	12 500	12 500	12 500

Finansieringsplan Herøy kommune (tal i 1 000)	Budsjett 2016	Økoplan 2017	Økoplan 2018	Økoplan 2019
Lån	10 000	10 000	10 000	10 000
Overføring frå drift				
Tilskot/refusjon				
Bruk av fond				
Momskompensasjon	2 500	2 500	2 500	2 500
Sum investeringar	12 500	12 500	12 500	12 500

Investering Ulstein kommune (tal i 1 000)	Budsjett 2016	Økoplan 2017	Økoplan 2018	Økoplan 2019
Sum investeringar	12 500	12 500	12 500	12 500

Finansieringsplan Ulstein kommune (tal i 1 000)	Budsjett 2016	Økoplan 2017	Økoplan 2018	Økoplan 2019
Lån	10 000	10 000	10 000	10 000
Overføring frå drift				
Tilskot/refusjon				
Bruk av fond				
Momskompensasjon	2 500	2 500	2 500	2 500
Sum investeringar	12 500	12 500	12 500	12 500

Investering Hareid kommune (tal i 1 000)	Budsjett 2016	Økoplan 2017	Økoplan 2018	Økoplan 2019
Sum investeringar	12 500	12 500	12 500	12 500

Finansieringsplan Hareid kommune (tal i 1 000)	Budsjett 2016	Økoplan 2017	Økoplan 2018	Økoplan 2019
Lån	10 000	10 000	10 000	10 000
Overføring frå drift				
Tilskot/refusjon				
Bruk av fond				
Momskompensasjon	2 500	2 500	2 500	2 500
Sum investeringar	12 500	12 500	12 500	12 500

12. Effektivisering

Etablering av den nye kommunen vil kunne frigjera økonomiske midlar, hovudsakleg ved samanslåing av felles administrative funksjonar. Fram til kommunen er etablert skal kommunane informera kvarandre før tilsetting i leiarstillingar og spesialiststillingar og vurdera samarbeid der det er mogleg.

Vidare arbeid for å sikra effektivitet skal basere seg på ein kultur for kontinuerleg forbetring kombinert med prosjektbaserte gjennomgangar av verksemdsområde. Prinsipp for effektiviseringsarbeidet og oppnådde resultat skal vurderast ein gong i valperioden i den nye kommunen. Prosjekt blir definerte i budsjett eller i eigne saker. Prinsippa for effektiviseringsarbeidet skal sikra at tillitsvalde og medarbeidarane blir involverte på ein god måte. Korleis prinsippa kan presiserast og følgjast opp med konkrete tiltak skal behandlast av partsamansett utval (sjå kap. 14). Fellesnemda vil ha det overordna ansvaret for å sikra at den nye kommunen blir etablert med effektive løysingar. Det skal mellom anna vurderast korleis eigedomsforvaltinga kan optimaliserast.

Oppnådde effektar skal nyttast til å styrke tenestetilbodet, både kvantitativt og kvalitativt.

13. Kommunen som arbeidsgjevar

Den nye kommunen skal ha ein tydeleg, raus og inkluderande arbeidsgjevarpolitikk, og legga til rette for mangfold blant dei tilsette i den nye kommunen. Kommunen skal ha ei aktiv rolle i elevanes sitt 13 år lange skuleløp, og bidra til framtidig rekruttering gjennom å ta inn tilstrekkeleg tal lærlingar.

Den administrative omorganiseringa skal gjennomførast i ein god prosess og i nært samarbeid med dei tillitsvalde og medarbeidarane.

Fellesnemnda skal laga ein eigen plan for medverknad etter handsaming i det partsamensette utvalet for samanslåingsprosessen.

Det bør vera samsvar mellom overordna politisk og administrativ organisering. Endeleg avklaring av den administrative organiseringa blir gjort etter at prosjektleiar/framtidig rådmann i ny kommune er tilsett.

Det skal utarbeidast ein garanti for at ingen av dei fast tilsette skal verta oppsagde som ei følge av samanslåinga/verksemどoverdraginga og skiping av ein ny kommune. Denne garantien skal gjelde i 2 år etter at den nye kommunen er danna.

14. Rammer for gjennomføring

Inndelingslova frå 2001 ligg til grunn for korleis ein ny kommune skal skipast. Det blir oppretta ei Fellesnemnd som har overordna ansvar for planlegging og gjennomføring. Det operative arbeidet skal utførast av ein prosjektorganisasjon og beskrivast i ein prosjektplan. Polititakrar og tillitsvalde skal ha definerte roller i prosjektorganiseringa.

Frå og med vedtak om samanslåing av kommunane og fram til og med den 31.12.2020 er den politiske organiseringa slik:

Samtidig som det er vedteke å søka om samanslåing, vedtek kommunestyra i dei tre kommunane å setta ned ei fellesnemnd og at det skal skipast eit partsamansett utval for samanslåingsprosessen. Fellesnemnda blir oppretta i medhald av inndelingslova § 26.

Fellesnemnda skal ha 20 medlemmer, med 4 frå Vanylven, 4 frå Sande, 4 frå Herøy, 4 frå Ulstein og 4 frå Hareid. Det skal veljast vara medlemmer til nemnda. Fellesnemnda skal ha følgjande mandat:

- Fellesnemnda skal tilsette prosjektleiar for samanslåingsprosessen. Prosjektleiar blir tilsett som rådmann i den nye kommunen straks nytt kommunestyre er etablert.
- Fellesnemnda skal handsame prosjektleiar si innstilling til organisering av og tilsetting av den øvste administrative leiinga etter 01.01.2020.
- Fellesnemnda skal sjå til at reglar og avtalar om tilsette og tillitsvalde sin medverknad i tilhøve som gjeld samanslåing av kommunar vert fylgt.
- Fellesnemnda sine medlemmar skal og vera arbeidsgjevar sine representantar i partssamansett utval for samanslåingsprosessen.

- Fellesnemnda tek stilling til revisjonsordning for den nye kommunen etter innstilling frå kontrollutvala i dei tre kommunane.
- Fellesnemnda skal etterørkje og avklara alle prinsipielle forhold knytt til samanslåingsprosessen.
- Kommunane har fram til 31.12.2020 ansvar for si ordinære drift, men spørsmål som kan ha betydning for den nye kommunen bør først drøftast i fellesnemnda.
- Fellesnemnda kan uttale seg i saker som er til handsaming i kommunane sine ordinære utval.

Partsamansett utval for samanslåingsprosessen skal frå arbeidsgjevarsida bestå av fellesnemnda sine medlemmer. Frå arbeidstakarsida oppnemner dei tilsette 6 medlemmer med minst ein representant frå kvar kommune. Prosessen for tilsetting av prosjektleiar/ny rådmann og øvste administrative leiing, og i tillegg plan for inkludering av dei tillitsvalde på ein god måte, skal handsamas av partssamansett utval. Utvalet skal handsame saker som gjeld tilhøvet mellom den nye kommunen som arbeidsgjevar og dei tilsette. Utvalet skal gje fråsegn i saker som gjeld overordna personalpolitiske spørsmål, retningsliner og planar i samband med kommunesamanslåinga.

Nytt kommunestyre

I kommuneopposisjonen blir spørsmålet om kommunestyreval og valperiode omtala. Det er i prinsippet 2 modeller for gjennomføring i dette aktuelle tilfelle. Det mest praktiske tidspunkt for skiping av ein ny kommune er ved årsskifte. Inndelingslova § 17 gjer Kongen heimel til å forkorta ein valperiode, men ikkje forlenga. Følgjande alternativ er derfor mogleg og må tas stilling til i ei endeleg intensjonsavtale:

- Samanslåing frå 1. januar 2020, med val hausten 2019

Sjå nærmare omtale i kommuneopposisjonen s. 35, som også dekker forhold knyt til ein potensiell større samanslåing (fleire kommunar).